

POLITICILE AGRICOLE ale ROMÂNIA

- Politici, Finanțare, Garanții -

Dr. Ec. Veronica Toncea

Tabloul exploatațiilor agricole (după datele INS)

Statutul juridic al exploatațiilor agricole	Exploatații agricole care utilizează suprafața agricolă - număr -	Suprafața agricolă utilizată - hectare -	Suprafața agricolă utilizată ce revine în medie (ha) pe o exploatație agricolă care utilizează suprafața agricolă	Pondere în total - % -
Exploatații agricole individuale	3.686.698,00	7.154.136,94	1,94	53,8
Entități private (S.A., S.R.L., asociații agricole, PFA, ÎI, IF)	22.365,00	4.017.403,77	179,63	30,2
Alte entități	12.822,00	2.126.650,18	165,86	16,0
Total	3.721.885,00	13.298.190,89	3,57	100,00

Competitivitate
și
Potențial

- România ocupă locul 7 în UE după Franța, Spania, Germania, Marea Britanie, Polonia și Italia din punct de vedere al suprafeței agricole utilizate.

- există decalaje importante din punct de vedere al ponderii agriculturii în PIB între România și statele membre UE;

- există decalaje privind veniturile agricultorilor, nivelul de trai, posibilitatea de investire, perspectivele de dezvoltare a agriculturii.

Vulnerabilități

- divizarea excesivă a terenurilor a determinat o pondere mare a autoconsumului;
- populație în agricultură numeroasă, îmbătrânită, imigrația tinerilor;

- fermieri între 50 – 70 ani dețin 2.330.083 ha, deci 24,3% din totalul suprafeței agricole;
- profitabilitatea scăzută a determinat decapitalizarea sectorului și a constituit principalul factor al stagnării producției agricole;
- politică de sprijinire a agriculturii diferită de a celorlalte state membre până în anul 2010 și în același timp diferită de la o perioadă la alta, în funcție de perioada de guvernare;
- lipsa cadastrului funciar;
- procesul de implementare a politicilor agricole, strategiilor MADR și proiectelor cu adresabilitate pentru mediul rural se implementează destul de dificil la nivelul fermierilor individuali;
- filiera de comercializare a producției agricole slab dezvoltată;
- inexistența structurilor de comercializare care să integreze fermieri, procesatori și comercianți în alianțe strategice, cu efecte în piața produselor (diversitatea producătorilor ridică probleme în asigurarea volumului adecvat de produse standardizate la cerințele pieței);
- lipsa amenajărilor pentru irigații; inexistența sprijinului statului pentru energie și apă;
- evaziunea fiscală determinată de sistemul fiscal dual (fermieri individuali – fără TVA, persoane juridice – cu TVA).

● **singurul sector** care beneficiază de o **politică agricolă comună**, respectiv:

- piață comună;
- reguli și norme comune;
- buget comun (386,9 mlrd. Euro pentru perioada 2014 – 2020).

● **surse de finanțare** europene și din bugete naționale substanțiale, destinate atât susținerii producției agricole, cât și dezvoltării mediului rural (PNDR 13,4 mlrd. Euro/perioada de programare, buget național 3,7 mlrd. Euro/an);

● **parteneriatul cu sistemul bancar**, având în vedere că toate aceste sume se distribuie beneficiarilor prin conturi bancare;

● **legislația** actuală, care permite diminuarea riscurilor din agricultură prin existența garanțiilor asigurate atât pentru creditele pe termen scurt, cât și pentru termen mediu și lung;

● **finanțarea** agriculturii și a proiectelor finanțate din fonduri europene se regăsesc printre principalele strategii ale băncilor comerciale (creștere de circa 10% în 2011);

● **banca centrală** – mesaje pentru susținerea creditării agriculturii (în perioada de criză se menține ponderea în PIB);

AVANTAJE

- **volumul de credite** pentru companii are un ritm de creștere mai mare decât cel pentru persoane fizice;
- **costurile finanțării** au scăzut, comparativ cu anii anteriori;
- concurența băncilor comerciale în creditarea agriculturii și crearea de noi produse de creditare adaptate specificului agriculturii, în condițiile în care prețurile își mențin tendința din 2011;
- **înființarea** de către unele bănci comerciale de birouri și respectiv personal dedicat finanțării proiectelor europene;
- introducerea **scrisorilor de confort** a făcut ca nivelul valorii proiectelor să țină seama de capacitatea financiară a beneficiarilor, fapt ce a diminuat riscul de neimplementare a proiectelor;
- din punct de vedere al garanțiilor solicitate de băncile comerciale, nu s-au produs schimbări semnificative din punct de vedere al schimbării **procentului de acoperire cu garanții** al expunerii de credit, însă datorită deprecierii valorii bunurilor mobiliare aduse în garanție, valoarea acestora nu mai este aceeași;
- în acest context, **volumul creditelor** acordate de băncile comerciale, inclusiv cu garanția Fondului se prezintă astfel :

EVOLUȚIA CREDITULUI ACORDAT AGRICULTURII

-mil.lei-

	2010 (31 decembrie)	2011 (31 decembrie)	2011/ 2010 %	2012 (31 mai)	2012/ 2011 %
Credite acordate de instituțiile de credit în economie	254.000	276.852	9	282.975	2,2
din care credite acordate agriculturii, silviculturii, pisciculturii	7.463	9.735	30,4	10.218	4,96
Pondere în total	2,94	3,52	-	3,61	-
din acestea credite garantate de Fond	1551,7	2242,4	44,5	533,6	23,8
Garanții aferente, din care	1084,8	1740,5	60,6	378,8	21,8
Producție	31,6 %	27,0 %	-	25,0 %	-
Investiție	78,4 %	73,0 %	-	75,0 %	-
din care beneficiari PNDR	95,0 %	97,1 %	-	98,0 %	-

Important este că se menține ponderea ridicată a garanțiilor acordate pentru creditele realizate de beneficiarii PNDR în volumul total al garanțiilor pentru investiții acordate de Fond (97 % în 2011, 98 % în sem. I anul 2012).

OBIECTIVE

PROPUNERI

- susținerea asigurării securității alimentare și creșterea exportului de produse agricole cu valoare adăugată, în contextul în care pe plan mondial cererea este mai mare decât oferta de asemenea produse, iar unele țări din UE au atins nivelul maxim de productivitate;
- utilizarea eficientă a resurselor naturale;
- coeziunea socială în spațiul rural.

POLITICI FINANCIARE

- elaborarea unei legislații care să protejeze proprietarul de pământ în privința nivelului și ritmicității plății arendei, dar în același timp să fie protejat și arendașul în privința stabilității, duratei contractului și a dreptului de preempțiune la achiziția terenului;
- să se protejeze integritatea fermei și a parcelelor în cazul succesiunilor prin deces sau partaj familial al proprietarilor;

POLITICI FINANCIARE

PROPUNERI

- scheme de comasare a terenurilor, prin acordarea de sprijin celor care dau în arendă terenul sau îl înstrăinează în etapa I, urmând ca ulterior să se înființeze o Bancă funciară prin preluarea atribuțiilor ADS;
- suportarea de către stat a unei părți din costurile cadastrului funciar;
- reducerea/eliminarea taxelor care vizează tranzacțiile funciare ce duc la comasări sau grupări de parcele.

POLITICI FINANCIARE – FISCALE

PROPUNERI

- finalizarea strategiei multianuale privind dezvoltarea agriculturii, includerea în aceasta a principiilor din PAC 2014 – 2020, în mod deosebit a celor referitoare la:
- reabilitarea sistemului de irigații;
 - utilizarea măsurilor de inginerie financiară;
 - crearea de către producătorii agricoli de fonduri mutuale în perioade cu venituri mari, susținute financiar și din fonduri UE, menite să-i susțină pe aceștia în perioade în care scad veniturile din agricultură;
 - diversificarea ocupațională în mediul rural, cu efecte în reducerea ponderii populației ocupată în agricultură;
 - utilizarea în domeniul infrastructurii (inclusiv depozitare cereale, legume, fructe, etc.) a parteneriatului public-privat și utilizarea fondurilor europene ca pârghie de atragere și a altor surse de finanțare;
 - stimularea utilizării certificatelor de depozit.

POLITICI FINANCIARE – FISCALE

PROPUNERI

- reducerea accizei la motorină;
- evaluarea contractelor de finanțare nerambursabilă încheiate cu APDRP al căror termen de finalizare a fost depășit, iar în cazul beneficiarilor care nu au obținut finanțare, disponibilizarea sumelor și organizarea de noi scrisori de depunere de proiecte;
- creșterea performanțelor manageriale al exploatațiilor agricole mari și mijlocii prin parteneriat cercetare-asociații de producători;
- concomitent cu formele de sprijin alocate din bugetul național și fonduri europene alocate agriculturii, trebuie perpetuate mecanismele de preluare a riscului de creditare în vederea accesului agricultorilor la finanțarea bancară, care este hotărâtoare în obținerea producției, veniturilor și dezvoltarea acestora;
- în acest context, Fondul se va implica în mod activ și va urmări creșterea rolului pe care îl poate avea în depășirea actualei conjuncturi economice, prin implicarea împreună cu instituțiile bancare în susținerea accesului la credite al producătorilor agricoli și a mediului rural, cât și în absorbția fondurilor europene.